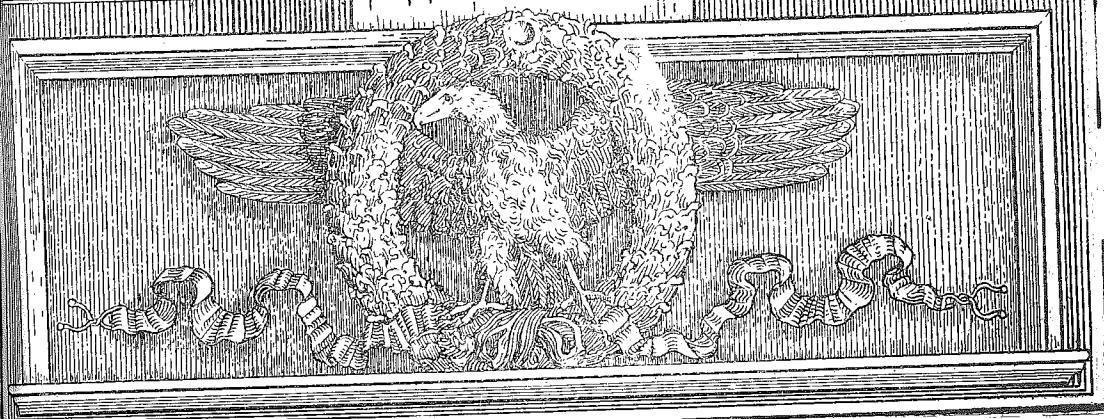

ALMA ROMA

QVIDQVID NON
POSSIDET ARMIS
RELLIGIONE
TENET

C.DEL VECCHIO.

Pro "ALMAE ROMAE,, Sociis

apud Commentarii Administratorem opuscula latine scripta venum dantur,
pretio quod sequitur:

JOSEPHI FORNARI **Communia vitae.** Phrases et formulae ad latina col-
loquia instituenda:

Fasc. II: *Voces animalium, De officiis.* – Lib. 3,00.

JOSEPHI FORNARI **Fridianus** et **Francisculi prandium,** Milesiae
fabulae scenis accommodatae apud ephebea facile agendis. – Singulæ
lib. 2; ambae lib. 3.

HERMINII IACOBELLI **In campo latinitatis novi flores.** – Si tegu-
mento solut. lib. 4; si xyлина structura aureoque titulo decorat., lib. 5.

I. B. FRANCESIA **Euplius**, **Ad Romam**, Actiones dramaticae. – Sin-
gulæ lib. 1,50.

(*Iis vero qui extra Urbem hos libros mitti iubeant, addendum erit publici cursus
pretium, iuxta normam libell. 0,60 pro singulis exemplaribus.*)

Pro lectoribus novisque sociis, qui **integralm ALMAE ROMAE Col-**
lectionem habere cupiant ab anno MCMXIV ad expletum annum MCMXXIII,
paucorum exemplarium quae supersunt pretium constituimus libella-
rum 225 pro Italia; pretium duplicatum, libell. scilicet 450, pro exteris
gentibus, suae pecuniae valorem maiorem habentibus, quam ut Italicae
pecuniae valor nunc est.

Hae vero collectiones, adiecta in litteris pecunia per nummariam
syngrapham (vulgo *chèque*) in Urbe exigendam, *recto tramite*, requiren-
dae sunt ab **ALMAE ROMAE** administratore (*Roma, 12, Via del
Governo Vecchio, 96*): quod enim pretium positum est non sinit ut
foenus aliquod bibliopolis, vel mediatoribus quibusvis rependi possit.

ALMA ROMA

LATITATIS PRAECONIUM SINGULIS MENSIBUS EDITUM

Pretium annuae subnotationis est pro Italia libell. 12; pro Anglia shell. 12, $\frac{1}{2}$; pro Batavia flor. 7,50; pro Hispania peset. 15; pro Civitatibus Foederatis Americae septentrionalis et Canada doll. 3; pro Helvetia franc. 15; pro ceteris nationibus summa italicas lib. 20 exaequans; ante solvendum rectoque tramite mittendum ad JOSEPHUM FORNARI doctorem, Romam, 12, Via del Governo Vecchio, 96.

DE SANCTORUM COMMUNIONE

Nuperrime indictus est « Annus Sanctus », qui dicitur *Iubilaei*, quique in mentem revocat pulcherrimum, ac consolationis plenum, dogma *Communionis Sanctorum*. De hoc argumento iuvat pauca delibare, quo efficacius Christifideles ad festa ventura se praeparent.

Per hunc Symboli articulum credimus membra Ecclesiae, ob intimam unionem cum Christo, inter se quoque coniungi et in iisdem spiritualibus bonis communicare. Duo itaque importat, nempe arctam necessitudinem cum Christo et inter se, et eorumdem bonorum consortium.

* * *

Primum quidem asseritur in iis Scripturae textibus, qui exhibent Christum ut *Vitem*, a quo palmites alimentum suscipiunt, et *Caput*, a quo membra vitam et motum depropnunt.¹ Dominus enim Iesus vi Incarnationis constituitur hominum caput ad merendum et satisfaciendum de condigno pro nobis, atque idcirco ita fit una nobiscum persona *mystica*, ut ipsius

actiones nobis prosint, quemadmodum uni homini actio propria prodest et inservit.²

Hinc omnes, quorum Caput est Christus et qui sunt eius membra, unum cum ipso fiant omnino oportet. At, si cum Christo unum sunt, unum quoque inter se fieri necessitudo divina requirit.²

Porro coniunctio hominum inter se triplicem postulat unionem, *fidei* scilicet, et *cultus* et *regiminis*, ut easdem credant veritates, in iisdem convenientia sacramentis iisdemque se subiiciant et obtemperent pastoribus.

* * *

Alterum assertum enuntiat bona spiritualia membris communia esse.

Quod ut probe intelligatur, recolendum erit bona Ecclesiae spiritualia duplicitis esse generis: alia scilicet *interna*, ut fides, spes charitas, gratia sanctificans et ea quae statum gratiae comitantur; alia *interna simul et externa*, quae nempe, licet

¹ Ad rem S. Thomas: « Caput et membra sunt quasi una persona mystica; et ideo satisfactio Christi ad omnes fideles pertinet sicut ad sua membra » (III P., q. XLVIII, a. 1 ad 1).

² Cfr. S. Augustini, *Tract. XXVI in Ioan. et Serm. CCLXXII; P. L.*, XXXV, 1163, et XXXVIII, 1247.

exterius pateant, effectus habent interius, ut sacramenta, missae sacrificium, suffragia et orationes Ecclesiae.

Prioris quidem generis bona competit solis iustis et in commodum singularis personae cedunt; at possunt toti Ecclesiae prodesse, quatenus valent iusti mereri de congruo pro aliis, et aliis tribuere satisfactiones suas, quae quidem meritis Christi et sanctorum coniunctae, *thesaurum Ecclesiae* efficiunt. Quapropter Clemens PP. VI. postquam exposuerit Christum per effusionem pretiosissimi Sanguinis *thesaurum militanti Ecclesiae* acquisivisse, adit: «*Ad cuius quidem THESAURI cumulum beatae Dei Genitricis omniumque electorum a primo iusto usque ad ultimum merita adminiculum praestare noscuntur*». Hinc Leo X. damnat propositionem Lutheri: *Thesauri Ecclesiae, unde Papa dat indulgentias, non sunt merita Christi et sanctorum*.¹ Et S. Pius V proscriptit hanc Baii propositionem: «*Per passiones sanctorum in indulgentiis communicatas non proprie redimuntur nostra delicia*». Denique, *Codex Iuris canonici* recolit *thesaurum Ecclesiae*.²

Itaque certum et exploratum est in doctrina catholica satisfactiones sanctorum ad *thesaurum Ecclesiae* pertinere, imo vim quamdam piacularem habere ad redimenda peccata, respectu scilicet poenae temporalis.

Quoad bona vero alterius generis, licet illorum esse participes omnes eosque solos, qui triplici vinculo coniunguntur: unitate videlicet *fidei*, et idcirco excludi infideles et haereticos; et unitate *communionis*, ac proinde excludi excommunicatos; et unitate *regiminis*, et hinc excludi schismaticos.

¹ DENZINGER, 552.

² Idem, 757.

³ Idem, 1060.

⁴ Can. 911.

Omnibus tamen subvenit aliquatenus Communio Sanctorum, eo quod precibus et bonis operibus quae in Ecclesia fiunt movetur misericors Deus ut locupletiores gratias pro conversione largiatur.

* * *

Dicitur merito *Communio Sanctorum*, quia omnia Ecclesiae membra aliquid sancti habent, saltem baptismum; ad sanctitatem vocantur per sancta media, nempe doctrinam revelatam et gratiam supernaturalem; in quibusdam bonis sanctis participant, ut explicatum est; et quia multiplex viget in Ecclesia sanctitas, videlicet sanctitas *communis* per observationem praceptorum, sanctitas *perfecta* per observationem praceptorum et consiliorum evangelicorum, ac sanctitas *heroica*, quae interdum etiam per miracula se prodit.

Nec loco aut tempore Communio illa restringitur, sed habetur etiam cum beatis in caelis regnantibus, quos nos colimus quicque pro nobis intercedunt, et cum animabus in purgatorio patientibus, quas possumus nostris suffragiis iuvare, quaeque modo qui sibi possibilis sit, nos Deo commendant.

Quocirca Communio Sanctorum sensu pleno accepta innuit Ecclesiam militantem, Ecclesiamque purgantem et Ecclesiam triumphantem, sub uno Capite, eodem charitatis vinculo coniungi.

* * *

Quamquam conceptus fuit paullatim perpolitus, substantia doctrinae ab initio traditur.

Nam ea quae recolit evangelium Ioannis de Christo vite et de christianis palmitibus,¹ deque arctissima cum Christo et inter nos unione, quae cum summa Trinitatis unitate confertur: *Sint unum*,

¹ IOAN., XV.

sicut et nos unum sumus;² et pariter quae disserit Paulus de corpore mystico et membris, quae mutuo sibi adhaerent et compatiuntur,³ omnino enuntiant et coniunctionem christianorum inter se sub uno Capite, et verum in iisdem spirituibus bonis consortium.

Traditio priorum saeculorum iam accurate meminit fideles in bonis operibus communicare seseque mutuo iuvare, siquidem S. Ignatius Martyr pro grege hostiam se offert, et Tertullianus ait omnia in Ecclesia membra «ad remedium collaborare».⁴

Imo ante saeculum IV asseritur necessitudo cum Ecclesia triumphante quidem, nam *Martyrium S. Polycarpi* recolit celebrari iam *natalem* diem martyrii et honorari martyres;⁵ et vivos sese orationibus martyrum commendare tradunt inscriptiones Catacumbarum; cum purgante quoque, nam vivi defunctis *refrigerium* postulant: «Pro anima eius orat et refrigerium interim adpostulat ei».⁶ Iterum Catacumbarum inscriptiones refrigerium defunctis exoptant.

Saeculo autem IV, perficitur conceptus, ac demum S. Augustinus, qui doctrinam de vera Christi Ecclesia contra Donatistas strenue vindicavit,⁷ absolutam quoque exhibet notionem dogmatis de quo agimus. Duo quippe praecipua elementa, quae explicavimus, assignat. Primo, arctam unionem membrorum inter se sub Christo Capite et cum eodem Motore divino, scilicet Spiritu Sancto: «Totus Christus et caput et corpus est... Societas unitatis Ecclesiae Dei tamquam proprium opus est

¹ IOAN., XVII, 21, 22.

² EPHES., IV.

³ S. IGNAT., I Cor. XXXVIII, 1; TERTULL., De Poenit. c. X; P. L., I, 1245.

⁴ Martyrium Polycarpi; P. G., V, 1041.

⁵ DE ROSSI, Roma Sotterranea, II, 17, sequ.

⁶ TERTULL., De Monogamia, c. X; P. L., II, 942.

⁷ Cfr. De Unitate Ecclesiae et de Baptismo contra Donatistas; P. L. XLIII.

Spiritus Sancti, Patre et Filio cooperantibus». Secundo, consortium in iisdem bonis, eo quod communem habeant vitam: «Officia diversa sunt, vita communis». Synthesim demum exstruunt et coronant theologi scholastici.

Ceterum, finis verae theologiae est ut omnes Christi fideles eidem Capiti semper eodem charitatis vinculo coniungantur, quo tandem fiant eiusdem felicitatis participes.

EDUARDUS HUGON, O. P.

Athenaeorum mores

VETERES ET RECENTIORES

Quae nuper celebrata est Neapolianiqui illius athenaei centenaria commemoratio, in mentem revocavit nonnullos veterum athenaeorum mores, quos iucundum est repetere.

Itaque si syllogen pervolutamus a Roberto von Mohl editam, ex Tubingensis athenaei collectam legibus, quae inscribuntur: «Constitutio et ordinatio scholasticae universitatis studiorum Tubingae cum expositione statutorum d. d. feria sexta post cathedralm Petri 1518», praecipuum invenimus ut iuvenes sacris concionibus litaniarumque recitationi fideliter adsisterent; quod si quis, contra, dum concio haberetur, civitatem vel agros lustrans ab athenaei clavario deprehensus esset, rectoris arbitrio poena erat multandus.

Item periuris vel blasphemantibus, vel iis qui conviciis contubernales insectati essent, quindecim *Kreuzer* solvendi poenae nomine erant; et si quis districto gladio comitem esset aggressus, viginti et duorum *kreuzer* mulcta in illum constituta.

¹ Serm. CXXVII, 1, et Serm. LXXI, c. XX; P. L., XXXVIII, 764, 465.

² Serm. CLXXX, I, 6; P. L., XXXVIII, 1283.

Singularium pariter certaminum erant iuxta exitum pretia: si absque sanguine, unius tantum floreni; si levi vulnere, in duplum; si, contra, gravi vulnere vel nece, rectoris arbitrio poena relinquebatur.

Si quis inter athenaei aedesensem distrinxisset, vel rectori tradere, vel floreni pretio illum redimere obstringebatur; neque tamen nimis longum cingere licet, eumque et balteo pendulum tantum; non vero, ut militum est, elata cuspide arroganter circumferre.

Quae vero de armis hic adnotantur, non semel, sed iterum iterumque cauta sunt, itemque de iuvenum vestibus multa constituta, ne phrygio opere ornatas induerent, neque pallium vel femoralia militari ritu confecta, neque coactiles pileos, vel pileos illos - uti in statutis legitur - « oblongos, quibus turcica barbaries delectatur »; unus enim aptus discipulorum dignitati, pileus implumis et cuiusvis expers ornamenti. Ipse Ulricus Dux, in rescripto die xii mens. Aprilis MDXLVII edito, de inobsvantia legum, quae vestes respicerent, querebatur, quod neque armis neque habitu iuvenem studiis vacantem a milite vel ab artifice amplius distinguere liceret.

De nuptialibus pompis multa cauta erant; at quod primum statutum fuerat, ne unquam illis iuvenes adssisterent, anno MDXIV academici senatus decreto mitigatum videtur, quo vehementer iuvenibus est commendatum, ut graviter saltem ac modeste sese gererent.

Et quoniam de nuptiis loquimur, multis auditorum uxorem liberosque habuisse, satis ex memorata sylloge patet. Anno enim MDLVI Thalheimer quidam, uxore intercedente, e vinculis liberatus fuit; anno MDLXIII auditor alius ebrietati deditus, qui vel noctu civitatem strepitu perturbabat, nonnisi ob Frau uxoris filiorumque pietatem a senatu veniam obtinuit. Eodem anno, die Iulii mensis de-

cima prima, Ioannes Kupferlein perditis moribus, lectionibus infrequens, uxorem verberans, per quatuor hebdomadas in vincula datus est. Quae tamen quum ad illius emendationem frustra evasissent, qui in peiora quotidie ruens, ut Baccho libaret vel libros venierat, die xii mens. Ianuarii MDLIX ex athenaeo pulsus est.

Omnium vero insolitum ac scitu curiosum documentum est d. xi mens. Decembris MDXCVI datum, quo de iuvene quodam, cui nomen Leipziger, qui, uti fama manaverat, animam suam Satanae tradiderat, relatio fit.

Oblato senatoribus libello, theologiae lectors ad inquisitionem constituuntur, ut Leipziger interrogarent, num a multo iam tempore cum Beelzebub colloqueretur, an et quoties pecuniam ab eo accepisset, an et quales libros ad rem legisset, etc.

Iuvenis respondit, se illius criminis semel tantum noxiū fuisse, sed a diabolo nec as quidem accepisse; sese autem ad tantum facinus una de causa perductum, quod ducentorum florenorum et amplius aere alieno obrueretur. Mentem denique sibi fuisse ad duos annos pactionem cum diabolo instituere; quodsi intra temporis intervallum morte corriperetur, eam infringens, se validiori tutum divino patrocinio protestaturum. Quam rei confessio nem quum senatus audivisset, ad aliquod tempus illum in vincula detrusit, decrevitque, ut ad sacram synaxim se iterum disponeret, atque simul ad dimidium anni domi semper maneret, nisi quum ecclesiā esset aut scholam aditurus. Ecquid vero? Exactis nonnullis hebdomadis novus libellus oblatus est, quo Leipzigerum illum non ad orationem nec ad scientiam tantum e domo egressum accusabant, sed cauponas et tabernas ad bibendum pluries iam adiisse, atque... tria argentea pocula totidemque argentea cohlearia furatum fuisse!

(Sequitur).

A. C.

De Diaconia ad S. Eustachii martyris notitia historica

Vetustissima Eustachii martyris Diaconiae memoria, Gregorium Magnum Pontificem attingit; sanctoque militi ac martyri sacellum, in Agrippae templi subtractionibus ad Pantheon erectum et « iuxta templum Agrippae in regione nona seu in Platana » nuncupatum, tunc temporis exstisset constat. Leonem III Pontificem Maximum, pallio argenteoque diaconate Confessionis altare donavisse traditum est.

Subsequentibus saeculis, quum Longobardis Farsensibus, qui Sanctae Mariae ad Cellas - nostra aetate Sancti Ludovici Gallorum - in templo insibabant, diutina pugna Eustachii templum luctavisse acceptimus, quum Caelestinus III, decimo secundo saeculo, collapsam fere Diaconiam restauravit, eamque tam splendido apparatu consecravit, ut « ad ea usque tempora nulla similis exstiterit ».

Templum quod hac nostra aetate videre est, exstructione atque opere, xviii saeculi aevum arguit, atque ex antiquo aedificio, turris campanaria unum venerabilis antiquitatis artisque romanicae documentum exstat.

Pietatis in Sanctum bellatorem ad nos usque memoria insignis superfuit, quod Romani Patres senatoria dignitate gaudentes, Ferrariam urbem a Clemente VIII feliciter vindicatam commemorantes, *pallio seu rubra planeta*, Eustachii Diaconiam, eiusdem in die sollemni festo, donare consueverunt.

Quae memoriae tradatur dignissima huius Diaconiae laus est, quod in *Bulla erectionis Romani Athenaei a Bonifacio VIII* pridie Nonas Junias, anno Salutis millesimo trecentesimo tertio edita, Sancti Eustachii Archipresbytero, bullae exsequen-

dae mandatum defertur; bulla equidem « in supremae praeeminencia dignitatis » in Secretario eiusdem templi asservata, idem templum « quasi stoam, porticum Romani Gymnasi » efficit. Exinde, ad Sancti Eustachii doctores omnes ac tirones pie convenientes, annum academicum inaugurarunt, discipulique apollinea lauro donati, omni solemnitatis apparaū, ibidem doctores renunciabantur.

Nescio qua vitae Cardinalis Wiseman descriptione traditum est hunc *Sapientiae* discipulum, ut paelectiones inter animum relaxaret, ad altare Eucharistiae sacrum se contulisse ubi, nostra quoque aetate, imago depicta Virginis Intactae summa veneratione ac celebritate colitur. Quibus in agendis, is S. R. Eccl. Cardinalis pene designatus, bina nostrae Fidei quam suavissima mysteria mente ac consideratione complectens, pollicitus est in iis mysteriis defendendis, se in patriam schismatica Iue a Petri Sede aberrantem quum reversus fuerit, pro viribus pugnaturn: res propositum exceptit.

Ex iis quae nuper explanavimus ratio patet, qua iuris cultores laude dignissimi, ad Sancti Eustachii dormitionis locum invenerint. Purpuratorum patrum qui patrocinii munere functi sunt, summorum virorum, qui sanctitate vitae, doctrina iuris, humanis litteris excelluerunt, agmen amplissimum templum hoc nobilitavit. In quibus memoria dignos nonnullos recensebimus: Beatus Raymundus Nonnatus; Ugolinus e comitibus Signiensibus, qui postea Papa Gregorius IX renunciatus est; Raynaldus eiusdem nepos; Alexander IV; Riccardus Petroni Senensis; Aeneas Silvius Piccolomineus, postea Pius II Pontifex; Franciscus eius nepos, ac qui postea Pontifex Pius III eum suscepit.

Romana quoque Synodus, quam Benedictus XIV excellentissimam declaravit, a Summo Pontifice Pio II hoc in templo celebrata est.

Benemerentissimus Nereus Maria Corsini, S. R. Eccl. Cardinalis, Clementis XII nepos, diutino cardinalitiae dignitatis cursu, templum restauravit, novo exquisitoque opere exornavit, itemque porphyretica urna sanctorum martyrum patronumque reliquias condidit, quorum in honorem altare pretiosum affabre expolitum dicavit.

Nuper Benedictus XV, qui eadem in Ecclesia munera sacerdotalia exercuerat, per redditus ac privilegia et Capitulum et Paroeciae opera munifica donatione ditavit.

A. AURELI.

Sacrarum missionum expositio Romae

Grandis atque universalis rerum hominumque concursus mox in Urbe paratur. Namque dum Pius XI Pontifex Maximus, qui decessorum suorum vestigia secutus, magnis insistere rebus solitus, adpetentem annum sanctum in animarum salutem indixit, solemnem quoque sacram exterarum missionum collectionem annuntiat. Eius enim consilio praescriptoque omnes religiosi Ordines convenient qui abhinc septem et amplius annos, ad populos, adhuc in errore versantes, pietate colendos morumque disciplina ad sanctitate informandos adcurrerunt.

Opera autem eorum, divina opitulante gratia, plurimi viri barbari Christianam professionem sunt amplexati, strenuamque Christiano Nomini operam navarunt.

Sunt, uti constat apud omnes, apud aedes Vaticanas celeberrima viridaria, quae animi causa, et curis orbis soluti, Pontifices Maximi, soli amoenitate et maiorum monumentis iucunda omni cultu exornarunt, ut liberiore caelo animum renovarent.

Locus multis itaque egregiis statuis fontibus decoratus, vel tot labentibus annis, adhuc hospitibus cuiuscumque nationis in exemplum enitescit.

Olim enim, quum Italorum regna manerent, notissimi fama erant Sallustiani horti, et Maecenatis, renatisque rebus, Romae praesertim viri excellentissimi villas amplissimis viridariis auctas, operibus uido illitis, signis marmoreis decorarunt. Nunc, probe pudor! Anglicos nos hortos serviliter adpellare consuescimus.¹

Hisce in viridariis opus est admirandum incoepsum et cura ingenioque viorum, quibus est hoc munus demandatum, in tempus perficietur. Quae erit ibi rerum multitudo, quaeque populorum morumque varietas, quae denum notiarum enarratio, ante oculos graphicē ad hilarandum sese exhibebunt!

Ac propterea plurimas gratias, mea quidem sententia, agere debent populi Pontifici Maximo maioresque habere, si haec quoque cognoscent. Quum enim, post Americam inventam, Hispani et simul Lusitani, alii alio dilapsi, animis hostilibus, exterorum populorum regiones peterent, et dictis pacem populis afferre portenderent et prosperitatem, re autem vera, ut eos armis obtinerent imperioque regerent, missionarii, sacris suis expeditionibus populos ad pietatem unice excubabant, eosque pro viribus beatiores et in terris efficere studebant, aeternam beatitudinem obtenturos esse fidentes.

Missionarii tamen, veluti gens peregrina, postquam strenuam pro christiano Nomine operam egissent, divina unice

¹ Erat olim Augustae Taurinorum apud aedes Palatinas, Regia Villa, quae inter duos torrentes, Duriam et Sturam, latissime patebat. Ibi amplissima viridaria, bellulis aucta casulis, signisque marmoreis decorata, Caroli Emmanuelis magnificentiam testabantur. Hinc Torquatus Tassus primum imaginem insulae Armidae depropmsit, atque elegantissimis versibus immortalitati mandavit.

mercede contenti, securi diem supremum obabant.

Hac vero occasione, quot hominum nomina, ceteroquin optime de patria et religione bene merita, in vivorum memoriam gratulabundi redibunt!

Praemia magna quidem, sed non indebita poscunt.

Semper enim mos fuit, uti perhibetur, Romanis Pontificibus vel ab initio Christiani Nominis, apostolos aliquot, pietate religionisque studio insignes, ad gentes externas mittere, qui Christi institutionibus erudirent. Quo facto, si Roma antiqua imperio gentes subigebat, et per Vergilii carmina, Romanorum superbia ad maiora semper efferebatur, quum firmissime sibi persuasum esset, divinitus ei adscribi:

Tu regere imperio populos, Romane, memento,

Deus ita disposuit, ut Roma nostra non iam armis et sanguine, sed amore et sanctis christiana religionis institutis eos ad meliorem frugem revocaret, atque ita homines sui iuris et mancipii facti ad humanitatem informarentur.

Ut ad rem veniam, paucis hic me abservo. In viridariis Vaticanis magnus fiet proxime missionariorum concursus, et undecim potissimum Ordines religiosi, quorum nomina, honoris gratia, scripta sunt, ea ex suis sedibus mittent, quae pretiosiora aestimentur, ut in suis splendidis tabernaculis locentur. Iam fervet opus, iam in illo celeberrimo colle, qui plurimus urbi imminet, construuntur lignea tentoria, miro sane artificio atque perfecto ingenio... Omnis iam hospes haec videns stupescit et

Miratur portas strepitumque et strata viarum!

SENIOR.

Aspicere oportet quod possis deperdere.

Avarum irritat, non satiat pecunia.

Audendo virtus crescit, tardando timor.

Auxilia humilia firma consensus facit.

P. SYRIUS.

*Abdita in aede latens Carmeli gloria Virgo¹
Ardentes casto fundit ab ore preces.*

*Luminibus superas tacitis dum conspicit oras,
En splendor Caeli Caelicolumque patet.*

*Innumeros cernit, quorum si praemia fando
Pandere quis studeat, nisus inanis erit;
Quos inter late effulgens pulcherrimus unus
Undique miranti visus adesse sibi.*

*Alta sede nitens, viridi spectabilis aevo,
Purpureum summa spargit in aede iubar.*

*Aetherei Iuvenem cives hinc inde coronant,
Dicuntque alterna carmina laeta vice.*

*Nomine Loisidis² caelestia tecta resultant
Et vocis dulcem reddit imago sonum.*

*Appetit ignitum Iuvenis de pectore telum
Cor Verbi, et plagis sauciatis usque novis,
Unde repente reddit fervens ad pectus amantis.*

*Sic qui percussit vulnere vulnus habet;
Sic et secretae virtuti munera praebet*

*Maxima, flagranti victus amore Deus,
Plane qui motus animi sensusque latentes*

*Perspicit, et taciti pectoris ima videt.
O quam delectat duros subiisse labores,
Talia dum quemquam gaudia parta manent!*

GALILAEUS VENTURINI, S. I.

EX BATAVIA

De certamine poëtico Hoeufftiano.

Accepimus, et libenter edimus:

De quadraginta quattuor carminibus, quorum tamen ad certamen admitti non potuit illud cui titulus *In Siculo Freto*, cuius poëta nomen suum nos non celaverat, ita est iudicatum.

¹ S. Maria Magdalena de Pazziis.

² S. Aloisius Gonzaga.

Praemium aureum reportavit HERMAN-NUS WELLER, qui *Daedalum et Elpenora* cecinit; sumptibus legati in volumen recipiunt carmen c. t. *Pauperrimus bonorum*, quod conscripsit FRANCISCUS SOFIA-ALESSIO, et praeterea haec duo, si poëtae eorum scidulae aperienda dederint veniam: *Ad cunabula, et Guaschi montis templum.*

Ecce index titulorum ceterorum carminum: *Callirhoe et Croesus, De Aetna erumpenti, Ad mare, Mater, Catullus moriens, De Isthmo Panamico perfosso, In proelium ad divi Laurentii, In nuptiis Iolandae Sabaudiae cum Carolo Calvio de Bergolo, Vergili reditus, Ignoto militi, A Romulo ad Neronem, Collaudatio, Mater, Lyaeus et poësis, Hollandia, Redentes coloni, Rustica cena, De catastrophe Nipponica, Pastor Ophelias, Vae segregatis Numine gentibus, Io triumphhe, Horatius apud Orbilium, Doctor lepidissimus, Mugit terra tremitque simul, In coenobio, Excursio in Elysium, Ad augustinam Batavorum reginam, Consolatio, Amor-Mors, Regnum aviae, Anna Perenna, Patris ultima, Musaeus Bonnensis, In luco Ravennati, Promethei vaticinium, Magister Horatii, Ecloga in funere Pii VI pontificis optimi maximi, In passione Domini lacrimae, Audaces fortuna iuvat.*

Ad novum certamen cives et peregrini invitantur his legibus, ut carmina latina non ex alio sermone versa, nec prius edita argumentative privati, nec quinquaginta versibus breviora, nitide et ignota iudicibus manu scripta ante kal. Ian. a. MCMXXVmittantur ad *het Bestuur der Koninklijke Akademie van Wetenschappen, Trippenhuis, Amsterdam*, munita sententia, item inscribenda scidulae obsignatae, quae nomen et domicilium poëtae indicabit. Ceterum iudicibus gratum erit, si poëtae in transcribendo portabile prelum britannicum (*type-writer*) adhibuerint, ac si, quem-

admodum in editionibus poëtarum fieri solet, sextum quemque versum numero insigniverint.

Praemium victoris erit nummus aureus quadringentorum florenorum. Carmen praemio ornatum sumptibus ex legato faciendis typis describetur eique subiungentur alia laude ornata, si scidulae aperienda venia dabitur. Id autem ante kal. Iul. proximas fieri debet.

Exitus certaminis in conventu Ordinis mense Aprilis pronuntiabitur, quo facto scidulae carminibus non in volumen receperitis additae Vulcano tradentur.

C. VAN VOLLENHOVEN
Ord. lit. acad. reg. praeses.

Clarissimo socio nostro Francisco Sofia Alessio ob novum assequutum honorem ex animo gratulamur.

COMMUNIA VITAE

Nuntius exspectatissimus.

JOSEPH CUM PATRE.

JOSEPH. Quid te adeo sollicitat, pater? Moe-rore videris citra morem occupatus.

PATER. Atqui haec est tabellarii hora, nonne?

Ios. Ita profecto. Quid inde, non capio.

PAT. Ah, fili! Nescin quatuor ipsos esse dies, ex quo Antonius pericula Barcinone subire debuerit, nequid ad nos litterarum quidquam?

Ios. Evidem non putaram. Certo, pater, scribere poterat.

PAT. Quinimo, si bene omnia cessissent, et apud nos esse.

Ios. Attamen, quod opinor, non est cur te angastam cito. Toto hoc curriculo eius magistri magnum tibi spem de eo suo testimonio concitarunt.

PAT. Quid dicam? Ita sunt eversa omnia id nostrae aetatis, ut vix fidas cuique fidissimo (*Pessulo pulsantur fores a Tabellario*).

Ios. Ad nos tabellarius! E vestigio curro. (*Ad vestibulum domus properat*).

PAT. Quot ictibus percussae fores, puer?

Ios. (*scalas descendens*) Duobus, mi pater, ne dubita.

PAT. Multum vereor ne fallaris. Contignationem tertiam visi sunt ictus attender. (*Desuper filium alloquitur*) Num quidnam boni, Joseph?

Ios. (*Sursum versus*) Antonius! Antonius! Qui scripsit ipse est. Demitte centesimas quinque, pater, quas tabellario tribuam.

PAT. Ellas tibi!

Ios. (*Ternis gradibus scalas vincens atque prosignaculum legens*): «Barcinone»; certo Antonius est.

PAT. Cave erres, mea salus.

Ios. Haudquaquam! Probe etiam literarum eius characterem novi.

PAT. Trade mihi epistolam: operculum ego resignabo.

Ios. En tibi, carissime.

PAT. Indubium: litterae sunt Antonii. Quid dicet filius meus? (*Voce contenta legit*):

«Patri suo carissimo Antonius salutem.

Maturius scribere optabam, quod quidem non licuit. Caussas coram accipies. Ceterum faustissima omnia. Lauream sum adsecutus. Te, favente Deo, cras amplexabor. *Trahaculo* adveniam *citato* quod nonae puncto Barcinone discedit. Frater atque amici velim certiores fiant. Vale, mi pater, usque ad congressum. - Datum Barcinone, die m. Iunii vigesima sexta ».

PAT. Deo ac superis omnibus gratias! Nunc demum animum recipio!

Ios. A prandio me conferam continuo ad Faustum, indeque ad Ioannem et Fe-

licem, ut iis tantum nuntium communiceam.

PAT. Quin nunc? Tempus tibi suppetet. Iam propera et subinde pransum redito,

Ios. Ut libet. Rursus huc statim adero.

Scrib. Vici in Hispania.

EMM. IOVÉ.

PRO IUNIORIBUS

Parvum antibarbarum.¹

Damnare ad mortem - Damnare capitatis (capite).

Danarium - Aes; Argentum; Pecunia; Stips; Nummi.²

Dare licentiam - Potestatem facere.

Datarius - Summus magister beneficiis dandis, adtribuendis.

Datum - Portorium; Vectigal.³

Debilitas - Virium tenitas (infirmitas; imbecillitas); Vires fractae ac debilitatae (infiriae; imbecillae; imminutae; nullae).

Decanus - Decurio.⁴

¹ Cfr. fasc. sup.

² *Danarium bonum*: Legitimae materiae nummus; Nummi probi (probati); Legitimae notae pecunia.

Danarium falsum: Nummus adulterinus (adulterinae materiae; adulteratae compositionis). - *Danarium currens*: Vulgati commercii pecunia; Usitati commercii nummus. - Et contra: Nullius commercii pecunia; Nummus reiectaneus (reiculus); Pecunia damnata (edicto vetita). - *Danarium minutum*: Minuta aera; Exsiles nummi; Nummuli; Aerei nummi. - Inde: Nummos typo imprimere (sua nota insignire; consignare).

³ Collector *Datii* - Coactor a portu (vinario, ex salario annonae, etc.)

⁴ Sed *Cardinalis Decanus* - Princeps Sacri Senator; Purpuratorum Patronum Senior. - *Dec. clericorum Cameræ*: Collegii Curatorum Urbis Senior. - *D. Saer. Congr. S. Officii* - Primus XII virorum S. Consilii perduellibus Ecclesiae vindicandis. - *D. Sacrae Rotæ*: Senior S. C. XII vir. Iiitibus iudicandis. - *D. Collegii Curialium* - Senior Collegii Curialium.

Decennalis - Decem annorum.
Deceptio - Frandatio; Fallacia; Circumscriptio.
Deceptor - Veterator; Circumscriptor.
Decidere - Sententiam ferre de aliqua re; Statuere quid agendum.
Declarare (bellum) - Indicere bellum.¹
Dedecens - Turpis; Indecorūs.
De die in diem - In dies.²
Defectus - Vitium (aedium, etc.).
Degradare (aliquem) - Abdicare aliquem magistratu; Exuere aliquem dignitatem.
Deitas - Divinitas.
Delator - Accusator; Index.
Delectabilis - Quod habet delectationem.
Delegatus - Legatus; Vicaria potestate.³
Deliberato animo - Consulto; De industria; Ex industria.
Delineatio - Forma; Brevis expositio.
Denotare - Significare.
Denuntiator - Nomenclator (ex. gr. «a censibus»).⁴
Dependere - Pendere (ex aliquo; ex re).
Deponere (officium) - Deponere munus; Abire (decedere) magistratu.⁵
Depraedari - Praedari; Spoliare; Diripere.
Deputatus - Agens curam (cura); A cura; Curator; Praefectus.⁶
Descendentes - Prognati.

¹ Itaque *Declaratio belli* - Belli indictio.
² Dicitur tamen: «Diem ex die ducere (proferre; procrastinare)».
³ Ita: Legatus regius reipublicae administrandae; Legatus iuri regio tuendo; Iuridicus vicaria potestate ponderibus et mensuris exigendis, etc.
⁴ *Fundum denuntiare fisco*: Fundum fisco profiteri.
⁵ *Deponere aliquem ab officio*: Aliquem honore abire iubere (Honoris gradu deiicere; movere).
⁶ Itaque: Curatores publici, Publici legati legibus ferendis, Moderatores rerum gerendarum; Negotiorum publicorum praepositi; Curatores mensae pauperum (Italice *vulgo Monte di pietà*). - *Deputatorum congressus*: Publicus coetus legibus ferendis.

Desertor - Transfuga.
Desertum - Locus desertus; Solitudo; Locus humano cultu vacuus (Solitudine et inopia vastus).
Desuescere - Consuetudinem deponere; Desuefacere.
Deteriorare - Deteriorem facere; In deteriorius mutare.
Detractor - Obtrectator.⁷
Detrahere (de pretio) - Deducere de summa.
De verbo ad verbum - Ad verbum; Totidem verbis; Verbum de verbo.
Devotus - Cuius; Cultor. - Pius; Religiosus; Pietate incensus.
Deviare - Declinare (a via; a veritate, etc.).
Diarium - Commentarius; Commentarii cottidiani.
Dictamen - Praeceptum; Praescriptum Dictum.
Dictionarium - Lexicon.
Diffamare (aliquem) - Infamare aliquem; Infamiam alicui afferre.
Dignatio - Indulgentia; Humanitas.
Dilucidare - Enodare; Explicare.
Diluvium (universale) - Terrarum omnium (omnia commiscens) eluvio; Rerum mortalium omnium naufragium.
Director - Magister; Praefectus; Praepositus; Rector.⁸
Directio - Ductus; Magisterium; Praescriptum.⁹
Disciplina - Flagellum, Verbera.¹⁰

¹ *Detractoria verba*: Verba famae adversantia (inimica non nisi; honorem laudentia; violentia).

² Itaque: Praepositus vectigalium; Rector Provincialium a censu; Vir valetudinario publico regundo (Nosocomii praefectus); et etiam: Magister pietatis (sacro seminario excolendo); Praefectus morum; Praefectus sodalium, ex. gr. Marialium; Praefectus asceterii, etc.

³ Inde: «Ex ingenio praescriptoque».

⁴ Itaque: Flagello sese diverberare (sese acriter caedere); Se verberibus punire; Nudatum tergum flagellis caedere; A semetipso flagellarum supplicium sumere; Corpus verberibus castigare (afficere); Flan-

Disconvenire - Dedece; Indecorum (inhonestum; non aequum; turpe) esse; Fas non esse.

Discooperire - Non tegere; Retegere,

Discretio - Prudentia (in discriminē faciendo); Delectus et iudicium; et sim.¹¹

Discurrere - Sermocinari; Disserere; Disputare; Colloqui.

Discussio - Disputatio; Quaestio; Congnitio.

Disdicere - Dictum (dicta) mutare (retractare; revocare; retexere); Se revocare; Palinodiam canere.

Disertis verbis - Diligenter; Definite; Nominativus; Dilucide; Plane; Aperte.

(Ad proximum numerum).

I. F.

Epistolare sociorum commercium

Paulino nepoti dulcissimo s.

Pergratae mihi tuae litterae fuere, ut omnia quae a te proficiscuntur; etsi in eis multa peccaveras. Sed ut filioli balbutientes libenter audiuntur a patribus, suntque eorum etiam ipsi errores voluptati, sic mihi ista tua in litteris infantia iucundissima est. Eas ipsas ad te remitto mea manu emendatas; scis enim ita inter nos convenisse. Tu, mi Pauline dulcissime ac suavissime, sequere magno animo eam viam, ad quam et tua te natura fert, et ego tibi hortator atque impulsor fui. Magnam de te spem meo testimonio apud parentes tuos concitavi; quae ne et eos et me fallat, omni tibi cura et studio prouidendum est. Vale.

P. S.

gris se cruentare; Cruento flagro sese verberare; Aculeatis verberibus sua terga lacerare; In suum corpus loris, flagro ad languorem (ad sanguinem) saevire, etc.

¹ Itaque: Prudentia internos animi motus (affectionis) discernendi; Facultas discernendi animi sensus; Interioris philosophiae intelligentia.

VETERUM PRAECEPTA¹

— *Facile in optimam partem adolescentes venire cognoscuntur, quum se ad sapientes et claros viros contulerint, cum quibus si frequentes sint, opinionem afferunt populo, eorum fore se similes, quos sibi ad imitandum delegerint.*

— *In plerisque rebus mediocritas optima est.*

— *Licet ora ipsa cernere iratorum, aut eorum, qui aut libidine aliqua, aut metu commoti sunt, aut voluptate nimis gestiunt; quorum omnium vultus, voces, motus statusque mutantur.*

— *Disces quamdiu voles, tamdiu autem velle debebis, quoad te, quantum proficias, non poenitebit.*

— *Sicut nec medici, nec imperatores, nec oratores, quamvis artis pracepta percepint, quicquam magna laude dignum sine usu et exercitatione consequi possunt; sic officii conservandi pracepta traduntur quidem, sed rei magnitudo usum exercitationemque desiderat.*

— *Magna admiratio est copiose sapienterque dicentis, quem qui audiunt intelligere etiam, et sapere plusquam ceteros arbitrantur.*

— *Quid eloquentia praestabilius, vel admiratione audientium, vel spe indigenitum, vel eorum, qui defensi sunt, gratia? Huic ergo a maioribus nostris est dignitatis principatus datus.*

— *Nihil amabilius et copulatius, quam morum similitudo bonorum.*

— *Inter dispares mores non potest esse amicitia.*

— *Quae more aguntur institutisque civilibus, illa ipsa pracepta sunt, nec quemquam hoc errore duci oportet, ut*

¹ Ex Italico saec. xiv classico opere BARTHOLOMÆI A S. CONCORDIO, cui titulus: *Gli ammaestramenti degli antichi*. — Cfr fasc. mens. Novembbris MCMXXIII.

si quid Socrates, vel Aristippus contra consuetudinem civilem fecerunt loquitive sunt, idem sibi arbitretur licere; magnis illi divinis bonis hanc licentiam assequabantur.

— Adhibenda munditia est non odiosa, nec exquisita nimis, tantum quod effugiat agrestem et inhumanam negligenciam.

— Fundamentum iustitiae est fides, idest dictorum conventorumque constantia et veritas.

— In illis promissis standum non est, quae coactus quis metu, quae deceptus quis dolo promisit.

— Quum duo genera liberalitatis sint, unum dandi beneficii, alterum reddendi, demus necne in nostra potestate est; non reddere vero viro bono non licet.

— Quid beneficio provocati agere debemus? Imitari agros fertiles, qui multo plus efferunt, quam acceperint; etenim si in eos, quos speramus nobis profuturos, non dubitamus officia conferre, quales in eos esse debemus, qui iam profuerunt?

— Amicitias, quae minus probantur, magis decere censem sapientes sensim diluere, quam repente praecidere.

— Ludo et ioco uti quidem licet, sed sicut somno et quietibus ceteris, tum quum gravibus severisque rebus satisfecerimus.

— Ludendi est quidem modus retinendus, ne nimis omnia profundamus.

— Quae parva videntur esse delicta, ab iis est diligentius declinandum; ut in fidibus aut in tibiis, quamvis paulum discrepent, tamen id a sciente animadvertisi solet; sic videndum est in vita, ne forte quid discrepet vel multo etiam magis, quo maior et melior actionum, quam sonorum concentus est.

— Fit, nescio quomodo, ut magis in aliis erreremus, quam nobismetipsis, si quid delinquitur.

— Pecudes nihil sentiunt, nisi voluptatem, et ad eam feruntur omni impetu, homini's autem mens ratione ducitur, et qui voluptate capitur, occultat et dissimulat appetitum propter verecundiam; ex quo intelligitur, corporis voluptatem non satis esse dignam homini's praestantia.

— Deforme est de se praedicare, et falsa praesertim, et cum irrisione audientium imitari militem gloriosum

— Totius iniustiae nulla capitalior, quam eorum, qui tunc quum maxime fallunt, id agunt, ut viri boni esse videantur.

— Si qui simulatione, et inani ostentatione, et facto non modo sermone, sed etiam vultu stabilem se gloriam consequi posse rentur, vehementer errant; vera enim gloria radices agit, atque etiam propagatur; facta omnia celeriter tamquam flosculi decidunt, nec simulatum quidquam potest esse diuturnum.

— Ira procul absit, cum qua nihil recte fieri, nihil considerate potest.

— Vitium aliquod indicat inesse moribus, qui absenti detrahit.

— Cavendum est, ne adulatoribus aures patefaciamus, in quo falli facile est; tales enim nos putemus, ut iure laudemur, ex quo inflati vanis opinionibus in innumerabilitate peccata et varios errores incidamus.

— Ut adversas res, sic secundas immoderate ferre levitatis est. Praeclara est aequabilitas in omni vita, et idem semper vultus eademque frons

— Nihil tam angusti animi tamque pravi, quam amare divitias; nihil honestius magnificenterque, quam pecuniam contemnere si non habeas; si habeas, ad beneficentiam liberalitatemque conferre.

— Omnis castigatio a contumelia vacare debet.

— Obiurgationes nonnunquam incidunt necessariae, in quibus utendum est fortasse et vocis contentione maiore, et

verborum gravitate acriore: verum etiam agendum, ne ut ea facere videamur irati.

— Praeclare Ennius: «Quem metunt, oderunt; quem quisque odit, perisse expedit». Multorum autem odiis nullas opes posse resistere, si antea fuit ignotum, nuper est cognitum; nec vere huius tyranni solum, quem armis oppressa pertulit civitas, interitus declarat, quantum ad pestem odium valet, sed reliquorum similes exitus tyrannorum.

— Malus custos diuturnitatis metus; contraque benevolentia fidelis est ad perpetuitatem.

— Odiosum sane genus hominum est officia exprobantium; quorum meminisse debet is, in quem collata sunt, non commemorare qui contulit.

— Haec lex amicitiae sanciatur, ut ab amicis honesta petamus, amicorum causa honesta faciamus.

I. S. P.

ANNALES

Germanicae et Gallicae res.

Comitia in Germania recens habita hinc Nationalistarum, illinc Communistarum vires corroborarunt; quae partes licet oppositae, in unum tamen consentiunt, ut submissioni erga Galliam acriter obsistant, peritorumque conclusionibus de resarcendis damnis a bello inflatis. Hinc novum idque optimum nomen visum est offerri Poincaré, supremo Gallorum administratore, ut in rigida ratione sua de sanctionibus in Germanos vehementius insisteret, novumque obstaculum in via componendarum rerum surgere. En vero Gallorum comitia, quae post paucos dies successere, gubernii adversariis omnino favorabilia cedunt, ita ut Poincaré ille cum suis collegis a munere se abdicare

sit coactus. Quin imo res maiorum tempestatum fons apparat, si verum est, quod dictitant, Herriot, victricis partis ducem, esse protestatum nolle sese rerum summam sumere, neque socialistas ei favere, donec Millerandus, reipublicae praeses, in suo officio maneat. Quid inde? An futurum erit ut a factione praesidis munus in posterum pendeat, quod, ex Gallica constitutione, praeter et ultra partium et factionum studium et contentiones est positum? Proximi eventus quaestionem endebunt.

**

Exsecrandum in Austria facinus.

Quae autem huiusmodi studia instituere valeant certamina, hodie novum praebuit documentum execrabilis facinus in Austria patratum adversus Seipel, saerdotem illum doctissimum et pientissimum, qui ad suprema civitatis gubernacula evectus, rem patriae suae in summo discrimine positam, per annum indefessi laboris optime restituit. Quum enim a curru vapore acto descendit, a scelesto homine, socialistarum, uti fama fert, factioni addicto, nefarie impetratur et manuballistae ictibus graviter in pulmonibus vulneratur.

Dum infandum crimen ex animo detestamur, spe erigimur fore ut vita tanti viri suo populo ad multos annos servetur.

**

Regia itinera.

Italorum rex et regina Londinum sese his diebus contulere ut Anglicam regalem familiam inviserent. Ab Anglorum populo ovante et gratulante sollemniter accepti, quum redierint et paucos dies in Italia erunt commorati, ad Hispaniam vela facient. Non est dubium quin ex hisce itineribus civitatum animi sensus novis amicitiae vinculis uniantur; quod omnibus bene vertat.

POPULICOLA.

ROMA SACRA

Indictio universalis iubilaei in annum sanctum MCMXXV.

Cum sollemnibus iis caeremoniis, quas in superiore commentarii nostri fasciculo declaravimus, in festo Dominicae Ascensionis, die undetrigesimo elapsi mensis Maii *Iubilaeum Magnum* in proximum annum indictum est. Pontificiae inductionis litterae, revocata Iubilaris anni origine et fine, « nempe ad animos singulorum expiandos eorumque morbis medendum », aiunt non hoc tantummodo Iubilaei Magni productam per annum celebratorem pertinere. « Etenim, ut exlex singulorum licentia in commune vergit detrimentum, ita, singulis ad bonam frugem conversis ad sanctiusque vitae institutum properantibus, consociationem ipsam humanam necesse est emendari arctiusque cum Christo Iesu cohaerere ». Atqui hanc emendationem ut eventus hic pro praesenti rerum conditione accelerando afferat, Pontifex, Pater simul et Magister, ex animo desiderat. Et iure quidem; namque « etiamsi rei catholicae haud exigua accesserint recentiore aetate incrementa, et multitudines – diu multumque expertae, spes melioris status quam sit inanis quamque inquietus existat, remoto Deo, animus – religionem ardenter veluti sitire videantur, oportet tamen, et populares et ipsas nationum effrenatas inhumanasque cupiditates, ad evangelicae legis praescripta, cohiberi et homines divina inter se caritate copulari. Est sane intellectu difficile, nisi eiusmodi caritatem – nimium diu, postremi belli causa, consopitam, immo etiam omnino depositam – et cives denuo induant et gubernatorum consilia redoleant, quo pacto fraterna popolorum necessitudo et mansura pax redintegretur. Ad hanc profecto singulorum civitatumque pacificationem quanto- pere annus sacer valeat quantasque habeat

opportunitates, vix attingere ac declarare attinet. Quid enim coniungendis inter se hominibus populisque conducibilis, quam ut ingens peregrinorum numerus Romam, in hanc alteram catholicarum gentium patriam, undique confluant, communem Patrem simul convenient, communem fidem coniunctum profiteantur, ad sanctissimam Eucharistiam, unitatis effectricem, una promiscueque accendant, eumque imbibant augeantque caritatis spiritum, quem praecipuum esse christianorum notam vel sacra Urbis monumenta in memoriam redigant omnium mirificeque suadent? ».

Faxit Deus ut hac caritatis perfectione illae coniungantur Ecclesiae, quas saeculare funestissimumque discidium a Romana Ecclesia distinet. Ad alendam autem excitandamque « popularium pietatem maioremque percipiendam utilitatum copiam summopere utique prodesset, si res ita per Iubilaei cursum peragi ordinarique licet quemadmodum ante actis aetatibus licuit; at quicquid efficitatis ex rerum temporumque condicione aut statis ministeriis aut consiliis ad apparanda regundave futura solemnia initis deesse quoquo modo possit, id benignissimus Deus, rogamus, divitiis copiose suppleat misericordiae suae ».

Itaque quum tanta catholicae rei redemptique pretioso Iesu Christi sanguine animis lucra atque emolumenta obventura Christi in terris Vicarius prospiciat et fidenter sibi spondeat ac polliceatur, universale maximumque Iubilaeum in sacra urbe Roma a prima vespera Natalis Domini anno millesimo nonagesimo vicesimo quinto finiendum per ipsas litteras indicit ac promulgat ac pro dicto promulgatoque vult haberi.

Regulis deinde ad plenissimam peccatorum indulgentiam, remissionem et veniam consequendam constitutis, pergit: « Quaenam autem, dilecti filii, sit in universum mens Romanii Pontificis, profecto non ignoratis: at peculiare aliquid hac Iubilaei maximi occasione intendimus, quod vos ipsi Nobiscum

impetratis. Pacem dicimus, non tam tabulis inscriptam, quam animis consignatam, inter populos restituendam, quae, etsi non tam hodie fortasse abest, quam antehac afuit, adhuc tamen remotior, quam pro Nostra et communis expectatione videtur. Praecipuum igitur eiusmodi honum si quidem vos, Urbis incolae advenaeque, solutis a culpa incensisque caritate animis, ad Apostolorum limina imploraveritis, nonne bene sperandum, fore ut Princeps pacis Christus, qui maris Galilaeae fluctus nutu olim sedavit, tandem aliquando suorum misertus, tempestates, quibus tamdiu Europa iactatur, considere sedarieque item iubeat? Mens praeterea est Nostra, ut quicumque aut Urbem incolunt aut hue sunt Iubilaei causa peregrinaturi, duplex aliud Dei miserationi negotium instando commendent, quod maximis Nos curis sollicitudinibusque excruciat et religionis interest vehementer: scilicet ut acatholici omnes ad veram Christi Ecclesiam confugiant, et res Palaestinenses sic demum ordinentur et componantur, quemadmodum catholici nominis iura sanctissima postulant ».

Ultima litterarum pars invitationem continet, in qua quidem paternus animus sollicitudinum in filiorum bonum plenus apprime revelatur. « Iam nihil est reliquum – ait – dilecti filii, nisi ut vos amantissime Romam devocemus invitamusque omnes, ut his tantis divinae clementiae thesauris fruamini, quos Sancta Mater Ecclesia vobis lucrando proponit. In quo ignavos desidesque vos esse dedebeat, quando, per haec potissimum tempora, tam vehementi aviditate, ne salva quidem fide officiique conscientia, ad quaestum terrenarum opum concurritur. Recolitote praeterea, quam magnus, superioribus aetibus, peregrinorum ex omni ordine numerus in Almam hanc Urbem per Annum Sanctum, diurnis, laboriosis infestisque plerumque itineribus, convenerint: quos nimur ab aeternae beatitudinis studio nulla absterreunt incomoda. Si quid autem molestiae aut iter eiusmodi aut in Urbe mansio peperit, non modo castigatio haec, paenitentiae spiritu tolerata, ad veniam uberioris promerendam adiumento erit, sed multis quoque, iisdemque omne genus, solaciis compensabitur. Urbem enim petituri estis, quam Servator hominum Iesus Christus de legit, ut suae esset religionis centrum et perpetua Vicarii sui sedes; Urbem, inquit, unde ad vos et doctrinae sanctae et caelestis veniae securi purissimique latices effluunt. Communis heic omnium vestrum Pater, quem vos diligentem diligitis, bene vobis precabitur: heic ad vetustissima hypogea, ad sepulcra principum Apostolorum, ad conditas gloriosissimorum Martyrum reliquias facilis pietati vestrae aditus: templa, praeterea, patebunt, tot saeculorum decursu in Dei sanctorumque caelitum honorem erecta, ea sane magnificentia eoque artificio, ut in totius orbis admiratione nullo non tempore fuerint atque in posterum futura sint. Quae quidem christianae religionis monumenta si pie, si orando, ut decet, inviseritis, mirum fide quam experrecta quamque inclinata in melius voluntate in regiones quisque vestras reddituri estis. Neque enim versari vos Romae oportet, ut cotidiani viatores hospitesque consuevere; immo etiam, profana quaelibet devitantes, paenitentiae spiritu imbuti, a quo tantum horum naturalismus temporum abhorret, et modestiam in vultu, in incessu, in vestibus potissimum praeferen tes, id unice queritote quemadmodum animarum vestrarum negotia gerendo provehatis. In quo pro certo habemus Episcorum vestrorum curam diligentiamque haud vobis defuturam esse peregrinantibus: aut enim praeibunt praeeruntque ipsimet agminibus vestrīs, aut sacerdotes honestissimosque laicos viros praeificant, quibus ducibus res et quam optime ordinetur et quam religiosissime perficiatur ».

O utinam, iuxta sanctissima summi Parentis vota, proximus iubilaris annus universo orbi felix, bonus faustusque fiat!

Bis vincit qui se vincit in victoria.

P. SYRIUS

VACUI TEMPORIS HORA

Redit hodie in scenam *Anonymous* ille noster, qui sese spissis umbris condidisse videbatur; redit, nasute **hodiernos domus constituendi mores** distringens, idque scripto Vincentii Guinisii usus, qui ... tribus saltem abhinc saeculis vixit. Non hercle! nobis vetus Ciceronis illud *O tempora o mores!* repetere licet; namque utraque haec cum nostris consentire videmus. « Nos – ait – homines elegantes, honestas facere putamus aedes, si earum facies fuco et quasi cerussa statim oblinimus, marmoraque inducimus ne apud manes quidem a manibus secura fossorum; atque perficimus, ut in delicias rigidissima etiam saxa mollescant; ipsa vero cubicula in prospectu disponimus, ut ad nutum oculorum atque intuitum omnia simul praesto sint. Unum vidisti? reliqua ex illo nosti; usque adeo, dum ad sese longius refugint; respondent tamen, incurvantque sibi, unoque velut aditu, quam remotissimum in recessum acies intuentium ducitur. Nempe, ut dominus remotis velis procul appareat, velut in sacrario numen; aut certe adeuntibus, tamquam ex alio terrarum orbe, sensim accedere videatur, perinde quasi omne magnificum e longinquo sit. Sane picturas domorum non domos facimus; quippe quae speciem potius, quam usum praebeant, ac magna sui parte solum ab oculis habitentur. Quid, quod altissimas tectorum moles educimus, nec tam in aedes, quam in caelum ituri fabricamus? Quid, quod in iis alter ab altero, non pariete, sed integra contignatione dividimur; et cubicula, quum vix unum plures occupemus, uni tamen plura praescribimus, totidemque velut oppida intra domos excitamus; quum tamen non ideo laetius, quia latius, vivere contingat;

et ubi plurima laxitas, ibi multi curarum anguli, atque perfugia sollicitudinum?».

Sit; verum in ea qua ubique, ni fallor, domicili caritate tantum urgemur, quot fuerint felices, si ipsis vel tales angulos occupare datum fuerit!

**

Sed ut ad mea veniam, dicam hodie **de ratione vocem curandi**, quam nuper legi, et lectoribus meis sollicitus commendabo.

Medico scilicet cuidam, quae gutturus sunt, ea probe callenti, mirabiles visi sunt meridionales homines bono vocis sonorae dono fere ad unum fruentes. Quaenam communis effectus causa communis? Hac diu inquisita et meditata, tandem ea illuxit in citrinis, assyriis et medicis malis, quibus, p[ro]ae nordicis populis, meridionales gentes utuntur tum potionē, tum esu. Quid autem vocalibus gutturus chordis mage inimicum quam cerevisia, zythum et celia, quae passim sorbent nordicae regionis incolae? Hinc Aesculapii ille assecla omnes iubet ab hisce recedere, et malis assyricis, citricis, sinensis et medicis sese penitus credere, qui recte vocem colere, et eo magis qui canere cupiverint.

**

Denique Iudum quem Florentini **harpastum** vocant vobis sub oculis ponam: cecinit Carolus de Luca:

... cum protinus ire per auras
Atque auras deferre sinu per inania follem
Aspiciunt: volitat ventus cum carcere liber.
Libera libertas non est, nam vincula defert;
Orbe latet, totuque procul dispellitur orbe;
Absque domo fert ille domum; subit, astra
[fugatur];
Ima subit, resilit. Ventosi praelia vento
Exagitant iuvenes; pellunt dextra atque re-
[pellunt].
Corruit ille iterum: levis aere truditur aer;
Ictibus impatiens obmurmurat; altaque rursus

Nubila metitur cursu, si forte globosa
Exciant miserata globum; patiturque re-
[pulsam].

Indignabundo praecips cum murniure pubes
Aemula discurrit, follemque capessere gestit.
Labitur ille manu dum truditur, exsilit, iras
Dum turget ventis, eventilat; emicat ardor
Bellicus; insurgunt iuvenes, rapiuntque, fe-
[runtque],

Et pro folle caput raptorum tunditur. Inde
Crebrescit pugnis nova pugna; impressa tu-
[mescunt]

Tubera luminibus; frons livet eburnea nigro
Iuncta ebeno, pulcraque oculi de nube co-
[ruscant].

Scilicet audaces coeuntibus armat
Absque armis dextras proque arcu brachia
[torquent],

Pro saxis iaculisque manus. In verbera pendet
Prona iuventa, vibratque oculos, animataque
[tela]

Dirigit in vulnus, pugnisque sonantibus ora,
Et male concrepitant malae, sonituque cho-
[reas]

Exercent dentes, liventia tempora circum.
Idque reditque, manus strepitusque alternat
[et ictus]:

Ille fugit retroque genas subducit ab ictu.
Stat gravis ille, gradumque tenet dextramque
[pavendam]

Erigit insultans, risuque immotus in hostem
Fert oculos, dextram, vires et vulnera; dextra
Ipsa sibi plaudit geminato verbere: palma
Pressa refert palmas sine sanguine...

Locosa

Magister peculiares quorumdam animalium mores notans, de gallis dicit eos, dum concinunt, oculos comprimere. Conversus ad Tuccium:

— Quid tibi videtur de singulari hac gallorum ratione?

Tuccius:

— Profecto ut ostendant se illos cantus memoria optime complecti!

Tuccii pater graviter aegrotavit; nunc vero convalescit.

Amicus nostrum interrogat:
— Iam igitur extra imminens mortis periculum dici potest...

— Quininimo affirmari omnino nequit.
Medicus enim dixit se bis aut ter ultra venturum!

Aenigmata

I

Aërem agit totum; caput eripe, basiat; eius Caede etiam pectus, sanguine tingit humum.

II

Didonis germana diu Carthagine vixi:
Expulsae dubium praebuit hospitium.
Adde mihi vocem, qua iurgia dira notantur:
Res gestas narrans illico fio liber.

Aenigmata in superiore fasciculo proposita his respondent: 1) *Malus, Mala, Malum, Malam*; 2) *Latro*.

IOSFOR.

Libera a pittaciis responsa.

Socios omnes qui consociationis pretium nondum solverint, enixe rogamus velint cum administratore nostro quam citissime debita sua componere.

Cl. v. IAC. TASS., *Tornoduri*. — Casum tuum vehementer doleo, eoque magis quod ipse heu! sum expertus.

Cl. v. MAUR. A. HOP., *Columbi*. — Humanissimas tuas litteras accepi. Tibi vehementer gratulor et ago gratias. At me excusatum volo si curis omnis generis oppressus nondum tibi de iis libris satisfacere potui. Fasciculi I opellae meae, cui titulus *Communia vitae*, ne exemplar quidem unum remansit.

Cl. v. HERM. RICH., *East Troy*. — Et tu morae veniam largiaris!

SCHOLASTICIS CRACOVIENSIBUS. — Pro vestris omnibus et verbis benevolentiae plenis amplissimas gratias et habeo et refero.

I. F.

LEPIDUM CAVILLUM

ACTIO DRAMMATICA I. B. FRANCESIA

SENIARIIS VERSIBUS CONSCRIPTA.

Paucis et horis ... Quid aio? multo brevius!
 Scribit, rescritbit litteras assiduas,
 Et misit nuncium quoque telegraphi!
 Adivi parochum, vocavi medicum,
 Quos saepe novit acres consiliarios,
 Eosque hortatur, verbis instantissimis,
 Ut veniant illico, urget necessitas ...
 Pii, callentes maxima prudentia,
 Auxilium magnis ferunt in periculis.

SCENA II.

IUVENCULI, qui ingrediuntur acervatim, et
 DICTUS.

IUV. I. Possumne? (*secrete*)

IAN. Neutiquam!

II. Possumne? (*secrete*)

IAN. Neutiquam!

III. En ipse coram venio te *Neutiquam!*

Quid est quod nobis novisse denegas?

I. Adest rex noster?

IAN. Ite vos, furciferi!

II. Quid est? Furciferi? Novum vocabulum!

IAN. Vos prorsus addebet, estis stultiloqui.

III. Es ampla nominum celebrium seges!

IV. Quid at pretiosum tenes p[re] manibus?

IAN. Rectoris litteras conscriptas medico!

I. Es aeger?

II. Aegrotas quis?

IAN. Vos, pessumi,

Qui me tenetis!

I. Hic da nobis litteras!

III. Ita, da litteras!

IAN. Vobis? Sed neutiquam!

(OMNES clamorose) Io, triumphe! Neutiquam,

[En Neutiquam!]

(Janitorem adgreditur eumque molestant,
 tentantes ab eius manu litteras tollere. Ad-
 veniente RECTORE, omnes effugiunt).

IAN. (eiulat) Apage! ... Sed ostium rectoris
 [crepuit ...]

Ut omnes fugiunt ut fulgor celeres!

... ibo directo, res urget quam maxime ...

Quid hic morosum si me prehenderet?

En ipse! Fulmen ingruit quod capiti!

SCENA III.

RECTOR et IANITOR.

REC. (*gravi adspectu et longe*) Tuum te parum
 [verberat negotium,

Meumque imperium superbe negligis!

Quid est quod ostium prope turbas
 [facis?]

Cur huc venire tu permittis iuvenes?

Scires si curas quantas quae me lan-
 [cinant,

Alatis affatim cucurrisse pedibus!

IAN. Ibo hinc recto! Me peccasse fateor!

REC. I, recto; medicumque instanter advoca.

IAN. Ibo! (*exit*).

SCENA IV.

RECTOR, maestissime.

REC. Eheu! Eheu! curarum magna quae col-
 [luvies

Uno meum pectus irruit tempore!

Puerum luctus ingens infelicitas!

Simul quatordecim, proh dolor! mortui.

Qui casus atrox omnium tetricus!

Nihil huiusmodi narrant historiae.

Fornix dehiscens fortassis proripuit,

Et uno involvit omnes in exitio.

Dolor parentum, dolor quis et iuvenum,

Meis et caris dolor quis sodalibus!

Nunquam mea evenit id mali tempora!

Cur ille nobis sepeliendos missitat,

Tam longe ruptis legum conditionibus

Regunt quae gentium facta funebria? ...

Eos adegit dolor ad insaniam.

(Ad proximum numerum).

Dr. JOSEPHUS FORNARI, Sponsor.

ROMAE. — TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS.